

Byla C-513/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Pateikimo data:**

2020 m. spalio 13 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Supremo Tribunal Administrativo (Aukščiausiasis administracinis teismas, Portugalija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. liepos 1 d.

Pareiškėjas:

Autoridade Tributária e Aduaneira (Mokesčių ir muitų administratorius)

Kita administracinio proceso šalis:

Termas Sulfurosas de Alcaface, S.A.

Supremo Tribunal Administrativo

(Aukščiausiasis administracinis teismas)

<...>

Aukščiausiojo administracinio teismo mokesčių bylų skyriaus sprendimas

I. Faktinės aplinkybės

I.1. 2018 m. birželio 14 d. *Tribunal Administrativo e Fiscal de Viseu* (Vizėjaus administracinis ir mokesčių teismas) patenkino *Termas Sulfurosas de Alcaface, S.A.* teisminį administracinį skundą ir dėl šios priežasties:

- a. iš dalies panaikino ginčijamus nurodymus sumokėti mokesčius (PVM ir delspinigius už 2010, 2011 ir 2012 mokesťinius metus), kiek tuose nurodymuose nebuvo pripažinta, kad galima PVM neapmokestinti sumų, gautų už „registraciją karštųjų versmių centre“ ir už „klasikines

karštųjų versmių centro procedūrų“ paslaugas, proporcingai patikslinant atskaitytiną PVM (priešingos krypties patikslinimas);

- b. panaikino implicitinius sprendimus atmesti neteisminius administracinius skundus Nr. <...>
- c. panaikino neteismine tvarka priimtus sprendimus Nr. <...> atmesti skundus,

1.2. Nesutikdamas su šiuo sprendimu *Fazenda Pública* (Valstybės įždas) atstovas pateikė apeliacinį skundą *Supremo Tribunal Administrativo* (Aukščiausiasis administracinis teismas) ir nurodė daug argumentų, kuriuos galima apibendrinti taip:

A – Šis apeliacinis skundas pateiktas dėl 2018 m. birželio 14 d. sprendimo tiek, kiek jame nuspręsta, kad PVM patikslinimas tuo pagrindu, jog registracija karštųjų versmių centre yra apmokestinama PVM (o ne neapmokestinama), ir dėl šios priežasties panaikinti ginčijami nurodymai sumokėti mokesčius (*ex officio* PVM ir delspinigių mokėjimai už 2010, 2011 ir 2012 mokesčius metus), prieštarauja įstatymui, konkrečiai – (**orig. p. 2**) CIVA 9 straipsniui.

B – Šioje byloje reikia išnagrinėti iškilusį pagrindinį teisinį klausimą, ar tam tikros *Termas Sulfurosas de Alcafache, S.A.* teikiamos paslaugos yra neapmokestinamos pridėtinės vertės mokesčiu (PVM), kaip numatyta Kodekso 9 straipsnio 2 dalyje, visų pirma todėl, kad tai yra „paslaugos, glaudžiai susijusios su sveikatos ir medicinos paslaugų teikimu“.

C – Norint į jį atsakyti, reikia, viena vertus, išaiškinti teisės normą, nustatančią neapmokestinimą, stengiantis kiek įmanoma ir reikalinga apibrėžti jo sąvokas ir, kita vertus, aiškinti faktines aplinkybes, siekiant nustatyti, ar joms gali būti taikomas teisės normoje numatytas atvejis.

D – Šio apeliacinio skundo priežastys yra susijusios su abiem klausimais: teisės normos išaiškinimu ir faktinių aplinkybių aiškinimu.

E – *Código do IVA* (PVM kodeksas) 9 straipsnio 2 dalis (teisės norma, nustatanti neapmokestinimą) turi būti aiškinama pagal Sąjungos teisę ir šioje srityje ESTT suformuotą jurisprudenciją.

F – Šia įstatymo nuostata į nacionalinę teisę perkeliama 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) 132 straipsnio 1 dalies b punktas.

G – CIVA norma turi būti aiškinama atsižvelgiant į ESTT pateiktą tos Sąjungos teisės nuostatos aiškinimą: seniai suformuotas Sąjungos teisės principas, kad valstybių narių teismai privalo visą vidaus teisę aiškinti pagal Sąjungos teisę (2006 m. liepos 4 d. ESTT sprendimas *Adeneler ir kt.*, C-212/04).

H – Iš pačios PVM direktyvos 132 straipsnio formuluotės išplaukia, kad joje nustatyti neapmokestinimo atvejai yra privalomi valstybėms, atsižvelgiant į jų taikymo sritį. Valstybės narės negali, išskyrus aiškiai numatytus išimtinius atvejus, nustoti laikyti minėtame straipsnyje numatytą veiklą neapmokestinama ir gali ją neapmokestinti tik tiek, kiek numatyta tame straipsnyje. Tai patvirtina ESTT sprendimas *Skatteverket* [2013 m. kovo 21 d. ESTT sprendimas *PFC Clinic AB*, C-91/12].

I – Iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad PVM direktyvos 132 straipsnyje nurodyti neapmokestinimo atvejai yra savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos, kurių tikslas – išvengti prieštaravimų taikant PVM sistemą valstybėse narėse [1999 m. vasario 25 d. Sprendimo *CPP*, (orig. p. 3) C-349/96, 15 punktas; 1[9]89 birželio 15 d. Sprendimo *Stichting Uitvoering Financiële Acties / Staatssecretaris van Financiën*, 348/87, 11 punktas ir 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Eulitz*, C-473/08, 25 punktas].

J – Iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad PVM direktyvos 132 straipsnyje numatytu neapmokestinimu PVM neapmokestinama ne visa visuomenei naudinga veikla, o tik ta, kuri jame išvardyta ir išsamiai apibūdinta (žr., be kita ko, 1985 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, 107/84, 17 punktą; 2003 m. lapkričio 20 d. *Ambrumenil ir Dispute Resolution Services*, C-307/01, 54 punktą ir Sprendimo *Eulitz* 26 punktą).

K – Vis dėlto šios sąvokos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į neapmokestinimu siekiamą tikslą ir mokesčio neutralumo principą, būdingą bendrai PVM sistemai. Taigi ši siauro aiškinimo taisyklė nereiškia, jog sąvokos, vartojamos minėto 132 straipsnio 2 dalyje numatytiems neapmokestinimo atvejams apibrėžti, turi būti aiškinamos taip, kad neapmokestinimas taptų neveiksmingas (žr., be kita ko, 2007 m. birželio 14 d. Sprendimo *Haderer*, C-445/05, 18 punktą ir nurodytą jurisprudenciją bei minėto Sprendimo *Eulitz* 27 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

L – Todėl sąvoka „medicininė priežiūra“, numatyta direktyvos PVM direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punkte, [ir sąvoka „medicininės priežiūros paslaugų teikimas“, esanti šios direktyvos 132 straipsnio 1 dalies c punkte], reiškia, kad jos apima paslaugų teikimą, kurio tikslas diagnozuoti ligas ar sveikatos sutrikimus, stebėti jų eigą ir, kiek įmanoma, gydyti (žr. 2013 m. kovo 21 d. Sprendimo *PFC*, C-91/12, 25 punktą ir 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Future Health Technologies*, C-86/09, 37 ir 38 punktus).

M – PVM direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas siaurai: direktyvos 132 straipsnyje numatytiems neapmokestinimo PVM atvejams apibrėžti vartojamos sąvokos turi būti aiškinamos siaurai, nes jais nukrypstama nuo principo, pagal kurį PVM apmokestinamas kiekvienas apmokestinamojo asmens prekių tiekimas ir paslaugų teikimas už atlygį.

N – Teisingumo Teismui taikant minėtą straipsnį byloje *De Fruytier* (2016 m. liepos 2 d. Sprendimas *De Fruytier*, C-334/14) ir byloje *Klinikum Dortmund* (2014 m. kovo 13 d. Sprendimas *Klinikum Dortmund*, C-366/12) (šios abi bylos buvo susijusios su medicininėmis paslaugomis) atskleidžiama, kad normas, pagal kurias sveikatos ir medicininės paslaugos neapmokestinamos PVM, Teisingumo Teismas dabar aiškina siaurai.

O – Teisingumo Teismas negalėjo pasisakyti aiškiau: šia norma siekiama neapmokestinti sveikatos paslaugų siaurąja prasme.

P – Iš Teisingumo Teismo sprendimo galima daryti išvadą, kad nors nereikia itin siaurai aiškinti paslaugos „gydymo tikslo“ (**orig. p. 4**), ši norma turi būti aiškinama siaurai, todėl tik sveikatos paslaugos siaurąja prasme ir su jomis „glaudžiai susijusios“ paslaugos turi būti laikomos neapmokestinamomis.

Q – Ginčijama norma – CIVA 9 straipsnio 2 dalis – apima du atvejus arba situacijas: i) „sveikatos ir medicinos paslaugas“ ir ii) su jomis „glaudžiai susijusias paslaugas“. Atrodo, kad nekyla didelių abejonių, kad faktinėmis aplinkybėmis, dėl kurių kilo ši byla, galima ginčytis tik dėl to kaip kvalifikuoti „paslaugas, glaudžiai susijusias su sveikatos ir medicinos paslaugų teikimu“.

R – Atitinkamas žodžių junginys yra įtvirtintas PVM direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punkte: „[paslaugos, kurios teikiamos užsiimant] ligoninių ir medicininės priežiūros bei glaudžiai su ja susijusi[a] veikla“.

S – Nei PVM direktyvos 132 straipsnyje, nei jokiaje kitoje nuostatoje neapibrėžiamos „[paslaugos, kurios teikiamos užsiimant] ligoninių ir medicininės priežiūros bei glaudžiai su ja susijusi[a] veikla“.

T Teismas *a quo*, minėdamas sumą, imamą už registraciją karštųjų versmių centre, tik nustatė, kad: „<...> kai imama ši suma už suteikimą galimybės naudotis karštųjų versmių centro gydymu, kuris laikomas neapmokestinamu PVM, taip pat reikia laikyti šią sumą neapmokestinama, nes ji imama tik po gydytojo konsultacijos ir su sąlyga, kad karštųjų versmių centro gydymą paskiria kvalifikuotas gydytojas“. Su visa pagarba, kuri negali užkirsti kelio pradėti diskusijas šiuo klausimu, ar teismo *a quo* pozicija nėra lygi pareigos siaurai aiškinti nagrinėjamas normas nesilaikymui?

U – Grįžkime prie Sprendimo *De Fruytier* ir patikrinkime, ar ESTT taiko paslaugų, kurios teikiamos užsiimant ligoninių ir medicininės priežiūros bei glaudžiai su ja susijusia veikla, sąvoką šia prasme: ar kalbame apie „paslaugą, suteiktą prieš (diagnozavimo) paslaugą ar po jos, su kuria ji yra taip susijusi, kad ja prisidedama prie šios (diagnozavimo) paslaugos suteikimo“ ir todėl ji gali būti laikoma papildoma arba pagalbine, palyginti su pagrindine paslauga? Ar kalbame apie paslaugą, kuri „nors klientui ji pati nėra tikslas, ja užtikrinama, kad pagrindinė paslauga yra kokybiškesnė ar teikiama geresnėmis sąlygomis“? [Kabutėse esantis tekstas atskleidžia šiuo klausimu pateiktą conceptualų požiūrį doktrinoje, be kita ko, R. LAIRES (2012), *O IVA nas Atividades Culturais*,

Educativas, Recreativas, Desportivas e de Assistência Médica ou Social, Coimbra: Almedina I IDEFF, p. 133-4, ir F. D. NEVES (2010), *Código do IVA e Legislação Complementar, Comentado e Anotado*, Oporto: Vida Económica, p. 178].

V – Abiem atvejais atsakymas yra akivaizdžiai teigiamas. Net ir tokiu atveju Teisingumo Teismas mano, jog tai nėra glaudžiai su (**orig. p. 5**) medicinine priežiūra susijusi paslauga. Tai rodo, kad doktrinos apibrėžimai neatitinka naujausios Teisingumo Teismo jurisprudencijos.

X – Grindžiant šią poziciją reikia remtis kitu Teisingumo Teismo sprendimu, priimtu byloje C-366/12 (2014 m. kovo 13 d. Sprendimas *Klinikum Dortmund*, C-366/12); šiame sprendime Teisingumo Teismas priėjo prie galutinės išvados, kad citostatinių vaistai, kuriuos ambulatorinio gydymo atveju vėžiu sergantiems ligoniams tiekia lignoninės vaistinė, negalėjo būti neapmokestinti PVM. Nors tiesa, kad „glaudžiai susijusių veiksmų“ sąvoka nebuvo nagrinėta, diskusijos vis tiek yra naudingos siekiant pabrėžti, kaip siaurai 2015 m. Teisingumo Teismas aiškino medicininių paslaugų neapmokestinimą.

Y – Remiantis dviem pirmiau minėtomis Teisingumo Teismo bylomis neįmanoma apibrėžti su sveikatos ir medicininių paslaugų teikimu „glaudžiai susijusių veiksmų“ sąvokos, tačiau galima teigti, kad Teisingumo Teismas reikalauja nagrinėjamą nuostatą aiškinti siaurai.

Z – Kita vertus, iki šiol tik byloje *De Fruytier* nubrėžta vienintelė pagrįsta skiriamoji linija: veiksmai, turintys tokį pat ar mažiau glaudų ryšį su „pagrindine“ medicininės priežiūros paslauga, palyginti su nagrinėtuoju toje byloje, negali būti laikomi „paslaugomis, glaudžiai susijusiomis su sveikatos ir medicinos paslaugų teikimu“.

AA – Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad *Termas Sulfurosas de Alcafache, S.A.* imama suma už registraciją karštųjų versmių centre negali būti laikoma su sveikatos ar medicininių paslaugų tiekimu „glaudžiai susijusia paslauga“.

AB – <...> Skundžiamame sprendime, atsižvelgiant į mokesstinio patikrinimo aktą ir atitinkamus jo priedus, nurodyta: apmokestinamojo asmens (*Termas Sulfurosas de Alcafache, S.A.*) už „registraciją į karštųjų versmių centrą“ imama suma mokama tik kartą per metus; jos sumokėjimas nereiškia gydymo, nes vartotojai, mokėdami už minėtą registraciją, tik turi teisę įsigyti norimą gydymą, o ne jį gauti.

AC – Todėl <...>: „<...> nagrinėjamoje byloje neginčijama, kad vartotojų mokama suma už „registraciją į karštųjų versmių centrą“ neatitinka mokėjimo už sveikatos priežiūros paslaugas, nes tai nėra tikros medicininės priežiūros, sveikatos apsaugos, prevencijos ar atstatymo paslaugos, todėl negalima taikyti CIV 9 straipsnio 1 ir 2 dalyje numatyto neapmokestinimo.“

AD – Be to, <...> iš neteismine tvarka pateikto skundo atmetimo tekste išdėstytos informacijos galima matyti, kad 1928 m. balandžio 20 d. Dekrete Nr. 15401 (teisės aktas, kuriame buvo reguliuojami karštųjų versmių centrai) (**orig. p. 6**) buvo numatytas „registracijos mokestis“: registruojama galėjo būti tik po to, kai vartotoją apžiūrėjo skyriaus vadovas arba vandens procedūrų specialistas, įgaliotas verstis medicinos praktika karštųjų versmių centre; registracija buvo atlikta po to, kai už apžiūrą atsakingas gydytojas tinkamai užpildė paciento bylą; buvo sumokamas mokestis, be kurio vartotojas negalėjo pradėti karštųjų versmių centro procedūrų. 1928 m. balandžio 20 d. Dekretas Nr. 15401 buvo pakeistas 2004 m. birželio 11 d. Dekretu-įstatymu Nr. 142/2004, kuriame jau nebebuvo numatytas registracijos mokestis, todėl jis nebėra numatytas teisės aktuose.

AE – Be to, „nuorodos į bylos medžiagoje jau esančius dokumentus neturi būti laikomos faktinių aplinkybių patvirtinimu, nes visi procedūriniai trūkumai turi būti žinomi *ex officio*“ (žr. Jorge Lopes de Sousa, CPPT *paskelbtas ir pakomentuotas*, 6-asis leidimas, p. 225, kuriame daroma nuoroda į STA sprendimus <...>).

AF – Kintamos sumos, kurias vartotojai moka už „registraciją“, nėra apmokėjimas už medicinos paslaugas, teikiamas ligoninėje joje gulint arba kurias teikia gydytojai, odontologai, akušerės, slaugytojos ar paramedicinos personalas; jos mokamos už teisę naudotis paslaugų grupe, kaip teigė *Termas Sulfurosas de Alcafache, S.A.*; „tai yra priemonė, kuria naudodamiesi vartotojai gali gauti medicininę konsultaciją arba paskirtą gydymą“, taigi tai nėra reali medicininės priežiūros, sveikatos apsaugos, prevencijos ar atstatymo paslauga, todėl šioms sumoms negali būti taikomas CIVA 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas neapmokestinimas.

AG – Teismas padarė priešingą išvadą: anot teismo *a quo*, kadangi ši suma imama už galimybės suteikimą naudotis karštųjų versmių centro procedūromis, kurios laikomos neapmokestinamomis, ji taip pat turėtų būti laikoma neapmokestinama, nes ji imama tik po gydytojo konsultacijos ir su sąlyga, kad kvalifikuotas gydytojas paskirs minėtas gydymo procedūras. Tai yra vienintelis nurodytos išvados pagrindas.

AH – Sprendime nėra jokio argumento dėl klausimo, kaip aptariami veiksmai patenka (nors implicitiškai) į sąvoką „paslaugos, teikiamos užsiimant glaudžiai su [medicinine priežiūra] susijusia veikla, kai ją vykdo ligoninės, klinikos, sveikatos centrai bei kitos panašios įstaigos“.

AI – Taip pat nenurodyta, kaip teismui pavyko padaryti šią išvadą, nes ji neišplaukia iš įstatymo, nepateikiama jokie aiškinamojo argumento ir nėra nuorodos į jokią doktriną ar jurisprudenciją, kuri pagrįstų jo aiškinimą.

AJ – Kaip jau buvo minėta, jurisprudencijoje taip pat neapibrėžta sąvoka „paslaugos, teikiamos užsiimant glaudžiai su ligoninių ir medicinine priežiūra susijusia veikla“. Patikimiausia turima informacija apie jos taikymą konkrečiu

atveju yra Teisingumo Teismo (**orig. p. 7**) pateiktas šios sąvokos išaiškinimas byloje *De Fruytier*. Šioje byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad kraujo nuvežimas iki laboratorijos nėra susijęs veiksmas.

AK – Remiantis tuo reikia pripažinti, kad registracija į karštųjų versmių centrą negali būti laikoma „paslauga, glaudžiai susijusia su sveikatos ir medicinos paslaugų teikimu“ ir kad priešinga išvada nebuvo pagrįsta.

AL – Kadangi kyla rimtų abejonių dėl nagrinėjamo klausimo, būtina pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą ESTT, ir sustabdyti apeliacinį procesą, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą šiuo klausimu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašoma priimti sprendimą dėl šio apeliacinio skundo ir panaikinti skundžiamą sprendimą ir teisine pasekme, kurios gali kilti dėl jo.

I.3. Kita administracinio proceso šalis pateikė atsiliepimą į apeliacinį skundą, kuriame pateikė keletą reikalavimų teigdama, kad „reikia at mesti apeliacinį skundą ir patvirtinti skundžiamą sprendimą“.

I.4. Prie šio teismo priskirtas prokuroras pateikė savo nuomonę, kurioje nurodė, kad:

„Skundžiamo sprendimo dalis, dėl kurios kilo ginčas, turi būti peržiūrėta.

Apeliacinis skundas turi būti tenkinamas, o skundžiamo sprendimo dalis, dėl kurios kilo ginčas, turi būti panaikinta arba, jei manoma, kad ginčijamas klausimas kelia rimtų abejonių, sustabdžius bylos nagrinėjimą reikia pateikti ESTT prašymą priimti prejudicinį sprendimą.“

II. Apeliacinio skundo dalykas

Kadangi apeliacinis skundas pateiktas dėl *Autoridade Tributária* nepalankios skundžiamo sprendimo dalies, juo siekiama nustatyti, ar už „registraciją į karštųjų versmių centrą“ surinktoms sumoms netaikomas neapmokestinimas PVM, nes jos nėra „paslaugos, glaudžiai susijusios su sveikatos ir medicinos paslaugų teikimu“, kaip tai suprantama pagal PVM kodekso 9 straipsnio 2 dalį ir 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112 (PVM direktyva) 132 straipsnio 1 dalies b punktą. (**orig. p. 8**)

Jei kilų abejonių dėl pastarosios nuostatos aiškinimo, reikės nuspręsti, ar nurodytas klausimas turi būti perduotas išaiškinti ESTT pateikiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir ar reikalinga sustabdyti bylos nagrinėjimą.

III. Motyvai

III. 1. Faktinės aplinkybės

Iš faktinių aplinkybių, kurios skundžiamame sprendime laikomos įrodytomis, visų pirma galima daryti išvadą, kad *Alcafache* karštųjų versmių centrai, kurie laikomi pirminės sveikatos priežiūros skyriumi, neįtrauktu į Nacionalinę sveikatos tarnybą ir neturinčiu liginės paslaugų teikimo galimybių, iš vartotojų imdavo sumas už „registraciją į karštųjų versmių centrą“, kurios 2010, 2011 ir 2012 m. sudarė atitinkamai 87 003,00 EUR, 72 654,00 EUR ir 55 627,50 EUR; tai užfiksuota mokestinio patikrinimo akte, kuriuo remiantis mokesčių administratorius *ex officio* pateikė pranešimus apie PVM perskaičiavimą (šioms sumoms pritaikė 23 % tarifą ir nustatė delspinigius).

Šiame dokumente taip pat nurodyta <...>:

„<...> Kai vartotojas ateina į registratūrą ir ten esančiam žmogui pasako, kokios procedūros norėtų, gali būti elgiamasi dviem būdais:

1. Jeigu klientas pageidauja „klasikinių karštųjų versmių centro procedūrų“ paslaugos, jis iš pradžių privalomai nukreipiamas gydytojo konsultacijai, kurią teikia vienas iš karštųjų versmių centro patalpose dirbančių vandens procedūrų srityje besispecializuojančių gydytojų, kad išrašytų atliktinas procedūras.

Tuo metu vartotojas sumoka už konsultaciją, sumą už „registraciją į karštųjų versmių centrą“ (įmonės tinklalapyje vadinamą „registracija į karštųjų versmių centrą“; ši registracija galioja visus metus), taip pat už išrašytas procedūras (kurios gali būti atliktos iš karto ar vėliau, nes receptas galioja iki jo išrašymo metų gruodžio 31 d.); visų šių sumų apmokestinamasis asmuo neapmokestina sąskaitoje faktūroje nurodydamas CIVA 9 straipsnio 2 dalį. (**orig. p. 9**)

[Procedūros] apmokamos prieš jas pradėdant.

Įmonės oficialiame tinklalapyje nurodyta: „*Turėkite omenyje, kad registracija yra individuali ir asmeninė, skirta užsirašyti į gydytojo konsultaciją. Gydyimą, kurį reikės atlikti, paskirs mūsų vandens procedūrų srityje besispecializuojantis gydytojas*“.

<...>

2. Jeigu klientas nori įsigyti „karštųjų versmių centro spa“ paslaugą, gydytojo konsultacija yra neprivaloma procedūroms iki 3 dienų <...>

Vartotojas neturi mokėti jokios sumos už „registraciją į karštųjų versmių centrą“, neatsižvelgiant į tai, ar jam suteikta gydytojo konsultacija.“

Tame pačiame <...> dokumente nurodyta:

„Norėdami pasinaudoti procedūromis, priskiriamomis prie kategorijos „klasikinės karštųjų versmių centro procedūros“, vartotojai privalo ne tik apsilankyti gydytojo konsultacijoje, bet ir užsiregistruoti.

Užsiregistruodamas vartotojas moka sumą (apmokestinamojo asmens vadinamą „registracija į karštųjų versmių centrą“), kuri 2011 ir 2012 metais siekė 30, 33 ir 36 EUR ir kurios nesumokėję vartotojai negali pradėti vandens procedūrų <...>“

Be to, tame <...> dokumente numatyta:

1. Buvo nustatyta, kad „karštųjų versmių centro sąskaitoje faktūroje / pinigų gavimo orderyje“ arba „karštųjų versmių centro išankstinio apmokėjimo dokumente“ yra tokia kliento mokama suma už „registraciją į karštųjų versmių centrą“.
2. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, 2014 m. birželio 18 d. įmonė raštu nurodė <...>:

„Registracija į karštųjų versmių centrą“ apima paslaugą, kurią sudaro kiekvieno karštųjų versmių naudotojo individualios bylos, kuri, be kita ko, (orig. p. 10) apima klinikinę istoriją (reikia turėti omenyje, kad Alcafache karštųjų versmių centras neleidžia naudotis karštųjų versmių centro gydymu tiems, kurie iš anksto nebuvo gydytojo konsultacijoje), sukūrimą ir kasmetinį atnaujinimą, ir kuriai taikoma 9 straipsnio 2 dalis, kaip tai matyti iš aprašo <...>. Jis galioja karštųjų versmių centro veikimo sezoną, t. y. jis galioja iki metų paskutinės dienos, kai veikia šis centras.“
3. Už šią privalomai mokamą sumą įgyjama tik galimybė naudotis vandens procedūromis, tačiau jomis nebūtinai turi būti pasinaudota.
4. Apmokestinamojo asmens imama suma už „registraciją į karštųjų versmių centrą“:
 - a. ji mokama tik vieną kartą per metus;
 - b. jos sumokėjimas nereiškia procedūrų atlikimo;
 - c. sumokėję už „registraciją“ vartotojai turi tik galimybę įsigyti norimų procedūrų, tačiau neturi teisės į jų atlikimą;

Skundžiamame sprendime taip pat laikoma įrodyta, kad „klasikinės karštųjų versmių centro procedūros“, kurios apima įvairias otorinolaringologijos, kvėpavimo takų ir reumatologijos procedūras, turi gydomąją funkciją, kurios neturi šiame centre taip pat teikiamos kitų rūšių paslaugos („karštųjų versmių centro sveikatingumo programa“ arba „karštųjų versmių centro spa“).

III. 2. Dėl teisės

Pagal PVM kodekso 9 straipsnio 2 dalį PVM neapmokestinama, be kita ko:

– „sveikatos, medicininės ir su jomis glaudžiai susijusios paslaugos, kurias teikia ligoninės, klinikos, sveikatos centrai bei kitos panašios įstaigos.“

Šia nuostata į vidaus teisę perkeliama 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB (**orig. p. 11**) (PVM direktyva) 132 straipsnio 1 dalies b punktas, kuriame taip pat numatyta, kad neapmokestinama PVM „[paslaugos, kurios teikiamos užsiimant] ligoninių ir medicininės priežiūros bei glaudžiai su ja susijusi[a] veikla“.

Pagal šią CIVA nuostatą PVM neapmokestinami sandoriai, glaudžiai susiję su „sveikatos, medicininėmis <...> paslaugomis“, kai jie vykdomi „ligoninėse“ ir kitose panašiose įstaigose.

Kalbant apie poreikį įvertinti, ar yra tiesioginis „registracijos į karštųjų versmių centrą“ ir medicininės priežiūros (ir medicininų paslaugų teikimo pagal CIVA tekstą) ryšys, reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į ESTT jau apibrėžtus kriterijus, neaišku, ar sumos, imamos už „registraciją į karštųjų versmių centrą“, turi būti laikomos glaudžiai susijusiomis su medicinine priežiūra.

Reikia pripažinti, kad dėl tam tikrų aplinkybių tokią išvadą galima daryti, pavyzdžiui, dėl aplinkybės, kad „registruojantis į karštųjų versmių centrą“ užvedama kiekvieno vartotojo individuali byla, kurioje pateikta klinikinė istorija, suteikianti teisę įsigyti procedūrų, priskirtų prie „klasikinių karštųjų versmių centro procedūrų“, kurių pobūdis nekelia klausimo, ar jas galima laikyti paslaugų teikimu ar neapmokestinama veikla.

Vis dėlto kyla abejonių dėl galimybės už „registraciją į karštųjų versmių centrą“ sumokėtas sumas priskirti prie medicininės priežiūros paslaugų, nurodytų PVM direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punkte.

Be to, kaip matyti panašius „www.curia.europa.eu/juris/“ tinklalapyje, nėra įrodymų, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) jurisprudencijoje jau būtų priimtas sprendimas dėl sumų, sumokėtų už „registraciją į karštųjų versmių centrą“, apmokestinimo PVM. Šis klausimas taip pat nenagrinėtas jau minėtame Sprendime *De Fruytier*.

Galiausiai, atsižvelgiant į reikalavimus, kylančius iš Sąjungos teisės viršenybės ir vienodo aiškinimo principų, kurių laikantis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra esminė priemonė siekiant užtikrinti norimą Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo visose valstybėse narėse vienodumą, taip pat Sąjungos teisminės apsaugos sistemos darną ir (**orig. p. 12**) veiksmingos teisminės asmenų teisių apsaugos principą, nuspręsta, kad naudinga ir būtina prašyti ESTT priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį dėl klausimo, susijusio su PVM direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punkto išaiškinimu:

– Ar mokėjimus už kiekvienam vartotojui užvedamą individualią bylą, kurioje pateikta klinikinė istorija, suteikianti teisę įsigyti „klasikinių karštųjų versmių centro procedūrų“, galima priskirti PVM direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punkte vartojamai sąvokai „glaudžiai <...> susijusi veikla“ ir ar tie mokėjimai gali būti laikomi neapmokestinamais PVM?

<...>

DARBINIS VERTINMAS